

Århundreder og Årtusinder tilbage for os, og altid ere bleve Skjønhed og aldrig have kunne blive andet og aldrig have kunnet blive en Modefag. Naar der er blevet talt om Concurrence, saa veed jeg ingen Concurrence her, som det nærværende Institut staaer imod. Den Concurrence, vi vilde faae, naar vi opgave det, vilde vel sagtens være med de tydske, navnlig de Berlinske Fabrikker, som saa vilde komme herind og muligen etablere sig her; men saa troer jeg rigtignok, at Formerne maaskee vilde blive noget mere anstødelige, end der har været Tale om, at de ere nu.

Rirek: I Anledning af denne Sag, som har foranlediget en meget vidtløftig Discussion, skal jeg blot tillade mig at bemærke, at det forekommer mig virkelig, at de to ærede Talere, den 8de Landsthingsmand for 2den Kreds (Beutner) og den 1ste Landsthingsmand for 8de Kreds (Funder), som drage meget svært tilfælt imod det af den 1ste Landsthingsmand for 9de Kreds (Dahl) fremsatte Forslag, vistnok have været noget uretfærdige og ubillige i deres Bedømmelse af Porcellainsfabrikken. Jeg troer, at de, idet de have udtalt sig i Almindelighed om denne Fabrik, ikke nøie nok have taget Hensyn til, at det er gaaet denne Fabrik som saa mange andre Private, at den i en Periode har virket under meget ugunstige Forhold. Der var en Tid, da Fabrikken gik forud for andre udenlandske Fabrikker, saavel for de franske, som for de tydske, navnlig i Berlin. Da anvendte man Alt, saavel i Frankrig som i Preussen for at overgaae og overtrumfe vor kjøbenhavnske Fabrik. Det bevirkede, at de tydske og franske Fabricata, som fremkom og vare af en lettere Gehalt, fortrængte vore for endeel, og det satte Fabrikken noget tilbage, ligesom man ogsaa fandt, at de til daglig Brug bestemte Fabricata, som Fabrikken leverede af særdeles gode Varer, saasom Theekopper, Tallerkener og alt Sligt af denne Sort Fabrikat, bleve undertrykte, fordi man var geneget til her i Landet, som vel ogsaa er Tilfældet i de fleste andre Lande, at give det, som man faaer for bedre Kjøb, Fortrinet. Derfor bleve ogsaa Fabrikens reelle Fabrikata

fortrængte paa denne Maade; men desuagtet har det jo dog vist sig af den Virksomhed, som Fabrikken har udfoldet i den senere Tid, efterat man har henvendt særdeles Opmærksomhed derpaa, at den dog er gaaet frem. Jeg troer vistnok, at man ikke vilde have meget svært ved at paavise, at Fabrikker af lignende Art i Udlandet, som ere drevne af Private, ganske have maatte standse, længe før der var Tale eller Tale om, at Fabrikken her behøvede noget særdeles Tilflugt. Nu er det kommen saa vidt, at Fabrikken avancerer; om den just ikke giver noget saadant Overflud, at Staten derved bliver aldeles dækket, saa giver den dog saa rigeligt, at Tilflugtet ikke kan være stort; thi jeg troer dog virkelig, naar man overvejer Alt, at Tilflugtet ikke bliver stort. Men naar vi nu see, at den er i Fremgang, hvorfor skulle vi saa standse den Virksomhed, som nu udfoldes her i vort eget Fædreland; skulle vi hellere overdrage det til Private, om det er muligt for dem, at fremme denne Fabrikks bedre Drift, eller skulle vi reent ud sige nei, vi ville hellere give os Udlandet i Armene, vi ville hellere tage vore Varer derfra? Jeg troer, at der deri ligger noget Haardt og Stødende, idetmindste saarer det mig, naar jeg skulde tænke mig den Dag, da Fabrikken blev nedlagt alene af den Grund, at Staten skulde spæde nogle saa tusinde Daler til. En æret Rigsdagsmænd (Holberg) har sagt, at det er igjennem Erfaringen, at vi skulle komme til Principerne. Naar det nu er hans fulde Overbeviisning, saa veed jeg ikke, hvorledes han kan komme til det Resultat, at han vil stemme mod det af den ærede 1ste Landsthingsmand for 9de Kreds (Dahl) antydede Uendringforslag; thi da maa han jo netop, nu, da vi have Erfaringen for, at Fabrikken er i Fremgang, og at det kun er høist ubetydeligt, den staaer tilbage, komme til det Resultat, ja saa maae vi holde os til det Princip, vi maae lade den bestaae. Det er langtfra, at jeg er nogen Ynder af, at Staten har Fabrikker; det er Noget, som jeg for mange Aar siden har udtalt mig imod; men der er virkelige Tilfælde, hvor jeg mener, at Staten absolut maa træde til, hvilket allerede er anført af min ærede